

بسمه تعالی

خلاصه مبانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و
پرورش

کتابخانه
کد داری
kdarsi.ir

□ سخنان امام خامنه ای در مورد آموزش و پرورش

✓ در آموزش و پرورش نیاز به تحول داریم.

✓ آموزش و پرورش کشور ما ساخته و پرداخته فکر ما و برنامه‌های ما و فلسفه‌ی ما نیست بنای کاربرد آن فلسفه‌ی نبوده است که ما به دنبال آن بوده ایم.

✓ مهم‌ترین و برجسته‌ترین فکرها را برای آموزش و پرورش طراحی می‌کنند و وظیفه نخبگان فکری و فرهنگی مدیریت این تحول است.

✓ اعضای شورای رهبری طرح سند ملی آموزش و پرورش و افق چشم انداز ۲۰ ساله با در نظر گرفتن نقش محوری برای ارزش‌ها و باورهای دینی و ملی در تحول اساسی آموزش و پرورش بر تدوین عناصر این سند راهبردی بر اساس مبانی نظری با الگوی اسلامی و ایرانی تاکید نموده است.

□ در ۵ محور به منظور تدوین مبانی نظری این سند با رویکرد اسلامی و ایرانی طراحی شد که عبارتند از:

✓ تدوین فلسفه در جمهوری اسلامی ایران

✓ فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران

✓ تدوین رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران

✓ استخراج دلالت‌های مبانی نظری مدون برای دیگر عناصر سند ملی آموزش و پرورش

□ این طرح پس از ویرایش و بازبینی از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی مورد تایید نهایی قرار گرفت لذا می‌توان گفت که از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی آموزش و پرورش با عنوان مبانی نظری تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران با مصوبه نهایی شورای عالی انقلاب فرهنگی منتشر گردید.

□ مبانی و مفاهیم و تعاریف کلیدی

□ مبانی عام

□ مبانی تربیت از هستی جهان و انسان و نیز جایگاه و موقعیت شایسته آدمی در هستی و قوانین و سنت‌ها بحث می‌کند که حیات انسان را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

□ می‌توان گفت که مبانی عام‌یت به لحاظ محتوا و نوع نقش‌آفرینی به سه بخش تقسیم می‌شود:

✓ مبانی تربیت از پنج قضایای فلسفی و مردمی استنباط گزارش‌های مربوط به تعریف تربیت و بیان اهداف و اصول، این دسته بنیادی‌ترین گونه‌های علوم تربیتی به طور عام و فلسفه تربیت به طور خاص که مبنای اساسی تربیت هستند.

✓ توصیفی تعیینی یا تجویزی برگرفته از علوم تجربی

✓ ماهیت سیاسی یا حقوقی که در قالب قانون اساسی مورد قبول آحاد جامعه تعیین و تجویز نحوه تحقق تربیت یا الزام افراد حقیقی و شخصیت‌های حقوقی و نهادهای اجتماعی نسبت به رعایت حقوق و مسئولیت‌های تربیتی.

□ مبانی اساسی تربیت

✓ برای شناخت مبانی اساسی تربیت باید بر دیدگاه اسلامی تکیه کرد لذا برای تعیین مبانی اساسی تربیت بر اساس دیدگاه اسلامی باید از تعالیم اسلام و معارف اصیل اسلامی بهره‌مند شد و در حد موضوعاتی که به هدایت دینی اشاره‌ای ندارند باید به سراغ اندیشه و تفکر استدلالی بشر رفت در مبداء می‌توان گفت که مبانی اساسی تربیت مجموعه قضایای مردمی هستند که تعیین‌چیستی و چرایی و چگونگی تربیت بر اساس دیدگاه اسلامی صورت گرفته است.

□ مهمترین مبانی اساسی تربیت

✓ مبانی هستی‌شناختی برخی از گزاره‌های توصیفی و تبیینی درباره خداوند و دیگر عناصر هستی.

□ مهمترین اصل مبانی هستی‌شناختی

✓ واقعیت جهان هستی

✓ منشأ و مبدا جهان خداوند

✓ فقر ذاتی موجودات

✓ وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت

✓ غایتمند بودن جهان هستی

- ✓ خداوند خیر بنیادین هستی
- ✓ برخورداری جهان آفرینش از نظام
- ✓ احسن نظام علت و معلول و دارای نظام یکپارچه
- مبانی انسان شناختی
- ✓ انسان موجودی است مرکب از روح و جسم است
- ✓ حقیقت انسان روح او است
- ✓ انسان فطرت الهی دارد
- ✓ آفرینش انسان هدفمند است
- ✓ سنت الهی بر زندگی انسان حاکم است
- ✓ خداوند توانایی ویژه ای به نام عقل به انسان داده است
- ✓ هر جا که انسان باشد بر می گردد به مبانی انسان شناسی
- ✓ هویت فردی و جمعی
- ✓ انسان کامل حیاتی دیگر برای انسان
- مبانی معرفت شناسی
- ✓ انسان به ساحت هستی درک دارد.
- ✓ علم انسان اقسام حقیقی و اعتباری است.
- ✓ معیار اعتبار علم مطابقت با مراتب گوناگون واقعیت است.
- ✓ هر جا علم باشد بر می گردد به مبانی معرفت شناسی
- ✓ انسان هم در مقام نظر و هم در مقام عمل به تعقل نیاز دارد
- ✓ شناخت آدمی با موانع و محدودیت همراه است.

□ مبانی ارزش شناسی

✓ اعتبار ارزش های حقیقی بر واقعیت مربوط به عمل آدمی تکیه دارد

✓ اعتبار و ارزش هم از طریق عقل و فطرت انسانی و نظام معیار دینی است

✓ ارزشمند دانستن هر عمل، هم تابع حسن فعلی و فاعلی

✓ حیات طیبه وضع مطلوب زندگی بشر

✓ هر جا حیات طیبه باشد بر میگردد به مبانی ارزش شناسی

✓ تاءسی به اولیای الهی

✓ آزادی حقیقی انسان در رهایی است موانع بیرونی و درونی

✓ عدالت اساسی ترین ارزش اخلاقی و اجتماعی در نظام معیار اسلامی است

✓ علم و عالم در جامعه و فرهنگ اسلامی هستی بنیادی دارند رافت و احسان و گذشت و بخشش مهمترین ارزش های متمم عدالت هستند

✓ علم در راس فضیلت ها ریشه خوبی هاست لذا طبق علم فریضه ای واجب بر همه مسلمانان است

✓ هنر و زیبایی از نور های تعالی بخش حیات بشری یکی از تمایلات فطری انسان و ارزش زیست شناختی هم ناظر به واقعیت های عینی است

✓ طبیعت پدیده های طبیعی افزون بر ارزش ابزاری در جهت تحقق غایت زندگی باید به مثابه آیاتی از حکمت لطف و اقتدار الهی ملاحظه شود.

□ مبانی دین شناختی

✓ هر جا دینی باشد بر میگردد به دین شناختی دین اسلام با دو ویژگی توأمان ثبات و پویایی پاسخگوی نیازهای فردی است.

□ ترسیم جایگاه شایسته آدمی

✓ قرب الهی الله مصداق غایت زندگی انسان از منظر دین است

✓ شرط قرب الهی الله اثبات توحید در همه مراتب و ایجاد زندگی انسانیت

- ✓ تحقق حیات طیبه بر اساس انتخاب و استخدام آگاهانه و آزادانه است
- ✓ نظام معیار تنها راه قرب الی الله است حیات طیبه وضع مطلوب زندگی بشر است
- ✓ در همه ابعاد و مراتب بر اساس مبانی ارزش‌های الهی است که تحقق آن باعث دستیابی به غایت زندگی یعنی قرب الی الله است
- ✓ یکی از ویژگی‌های حیات طیبه توازن و اعتدال در ابعاد مختلف است
- ✓ حیات طیبه را می‌توان مصداق قابل تحقق مفاهیم ناظر بر غایت زندگی دانست
- ✓ مهمترین زمینه تحقق حیات طیبه این است که عموم افراد جامعه آمادگی تحقق مراتب حیات طیبه در همه ابعاد شوند شکل‌گیری حیات طیبه در پرتو مشیت الهی امکان‌پذیر است
- ✓ مهمترین زمینه آن انتخاب و استخدام آگاهانه و آزادانه نظام معیار مناسب با این نوع زندگی بشر است
- ✓ برای آماده شدن در مسیر قرب الی الله و آماده شدن جهت تحقق مراتب حیات طیبه باید در جهت تکمیل و تعالی هویت خویش به بکوشیم

□ مفاهیم کلیدی آن

□ حیات طیبه

- ✓ حیات طیبه وضع مطلوب زندگی بشر در همه مراتب و ابعاد است
- ✓ حیات طیبه امری صرفاً اخروی نیست و یا طیبه دارای مراتب و درجات است و حیات طیبه مفهومی یکپارچه و کلی است اما دارای دو بعد فردی و اجتماعی است
- ✓ شئون حیات طیبه عبارتند از شان اعتقادی، عبادی، اخلاقی، بدنی و زیستی، اجتماعی و سیاسی علمی و فناوری اقتصادی و حرفه‌ای هنری و زیباشناختی است
- ✓ زمینه‌سازی برای تکوین و تعالی پیوسته هویت فردی و جمعی مهمترین نقش را در تحقق آگاهانه و اختیاری دارد
- ✓ حیات طیبه همه مراتب را به عهده دارد

□ نظام معیار اسلامی

✓ مجموعه منسجم از مبانی و ارزش های برگرفته از منابع معتبر این حق

✓ مشتمل بر سلسله مراتبی از ارزش های ناظر بر همه ابعاد انسان در مصادیق انسان کامل تجلی عینی و عملی می باید

✓ انطباق با نظام معیار اسلامی، سطوح متفاوت از اسلام و ایمان ظاهری و سطحی و عملی نیست به ظواهر شرعی.

● صفحه ۱۳۹ تا ۱۵۹ کتاب خوانده شود ●

□ انواع تربیت با توجه به حدیث ما یا شئون حیات آدمی

✓ تربیت اعتقادی و عبادی تربیت زیستی و بدنی و اجتماعی و سیاسی اقتصادی و حرفه ای علمی و فناوری، هنری و زیبایی شناختی، تربیت در همه این ساحتها معطوف به تکوین و تعالی هویت متریبان به طور یکپارچه در جهت تشکیل جامعه سالم و پیشرفت مداوم آن انواع تربیت با توجه به میزان و نحوه شمول تربیت عمومی بخشی از فرآیند تربیت که برای عموم جامعه لازم و ضروری است تربیت تخصصی که شی از افراد جامعه لازم یا شایسته هست تربیت عمومی بر وجوه مشترک هویت به جنبه های مشترک میان متریبان تاکید می کند ضمن ملاحظه و ویژگی های فردی و مشترک اما تربیت تخصصی بخشی از فرآیند تربیت که در راستای تکوین و تعالی پیوسته وجوه اقتصاد سیاسی هویت متریبان بر وجوه مشترک انجام می گردد و این نوع تربیت رقیب یکدیگر نبوده بلکه مکمل یکدیگرند.

□ انواع تربیت با توجه به نحوه حضور متریبان

✓ تربیت استخدامی بخشی از فرآیند تربیت که متریبان با توجه بر حسب ضوابط قانونی در آن حضور داشته باشند

✓ تربیت اختیاری شرکت داوطلبان در آن اختیاری است.

□ انواع تربیت با توجه به نوع سازماندهی و اعتبار قانونی

✓ تربیت رسمی به شکل قانونی سازماندهی شده ضمن حفظ انعطاف پذیری در جهت آماده سازی متریبان برای حیات طیبه در ابعاد مختلف.

✓ تربیت غیر رسمی بخشی از فرآیند تربیت که در آن انواع شایستگی های لازم جهت درک موقعیت خود و دیگران و اصلاح مداوم آن بر اساس نظام معیار اسلامی در جمع خانواده ی مطالعه ی کتاب و روزنامه و کسب می شود...

□ عوامل موثر در فرایند تربیت

✓ نهاد سیاست نهاد دین و نهاد فرهنگ نهاد رسانه نهاد خانواده نهاد جامعه محلی نهاد مدنی نهاد اقتصاد نهاد تامین خدمات عمومی و رفاه اجتماعی نهاد سلامت و تندرستی.

□ ارکان فرآیند تربیت خانواده حکومت رسانه نهاد و سازمان های غیر دولتی.

● اصول تربیت باید از کتاب مطالعه شود مهم از صفحه ۱۸۳ تا صفحه ۱۹۲ ●

□ مبانی خاص تربیت رسمی و عمومی

✓ مبانی سیاسی کلاً در مورد حکومت اسلامی بحث می کند.

✓ در زمینه مواجهه با مظاهر مدرنیته رویکرد و تمدن سازی جهت گیری برگزیده درست ست و جامعه اسلامی است.

□ مبانی حقوقی

✓ کلاً در مورد حقوق خانواده بحث می کند

□ مبانی روانشناختی

✓ آدمی تحت تاثیر تعامل پیچیده و تاثیر متقابل عوامل درونی و تجربیات خویش است

✓ آدمی اساساً طبیعت فعال دارد

✓ انسان در عین داشتن اشتراک در بسیاری از خصوصیات تفاوت بین فردی دارد

✓ رشد آدمی امری محیطی و زیستی است.

✓ یادگیری از خلاقیت های وجود آدمی و منشاء اصلی بسیاری از تحولات در ابعاد وجودی اوست.

✓ هویت ترکیبی پیچیده پویا و حاصل تکامل اراده فرد با عوامل زیستی و اجتماعی است.

✓ رشد آدمی در همه ابعاد رخ می دهد.

✓ انگیزش و میل درونی بر پایه شناخت و اراده از مبادی مهم عقل آدمی است .

✓ تربیت عبارت است از فرآیند تعاملی زمینه ساز تکوین و تعالی پیوسته هویت متربیان به صورت یکپارچه و معینی بر نظام معیار اسلامی به منظور هویت ایشان در مسیر آماده شدن جهت تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبه در همه ابعاد.

✓ فرآیند تعامل بین مربیان و متربیان در خلا صورت نمی گیرد بلکه به مثابه مهم ترین عمل اجتماعی زمینه ساز حیات طیبه و مستلزم مشارکت فعال تمامی عوامل اجتماعی سهیم و موثر در آن به منزله ارکان این فرایند در دوران معاصر است.

✓ در فرآیند تربیت رسمی مفهوم عمومی ناظر به گروه خاصی از متربیان است که در دوره رشد ویژه ای کودکی و نوجوانی و جوانی قرار دارند.

□ فواید تربیت رسمی و عمومی

□ ارتقای فرهنگ عمومی

✓ نقش آفرینی در تحرک اجتماعی افراد طبقات مختلف و بسط عدالت اجتماعی

✓ کمک به ایجاد و انسجام اجتماعی و وحدت ملی

✓ تصمیم آموزش سواد و مهارت اساسی زندگی

✓ کمک به گسترش روابط اجتماعی

✓ نقدهای وارده بر تربیت رسمی و عمومی

✓ تکیه بر نظام ارزشی و فکری مغرب زمین که موجب گسترش و بسط فرهنگ غربی است که این نوع تربیت نابرابری قدرت اجتماعی و فرهنگی را در سطح بین الملل گسترش می دهد

✓ تربیت که متریبان افراد منفعل و پذیرنده بار می آیند که این وزن ناشی از اقتدار مطلق و سندیت بی چون و چرای مدرسه و اولیای آنها شخصیت زدایی از خود بیگانگی و پیروی نهاد دانش از نهاد سیاست از پیامدهایی است که از این تربیت رسمی نشأت می گیرد که این ناشی از دو ساز و کار است استاندارد سازی همگانی نهادی تربیت رسمی و عمومی است

✓ تضعیف جایگاه خانواده در امر تربیت تقابل منافع قدرت در نظام تربیت رسمی و عمومی مطلوب خانواده بر خلاف رویکردهای فمینیستی رادیکال و لیبرال بهترین نهاد پشتیبانی تشکیل جامعه ساله به شمار می آید

□ تعریف دقیق تربیت رسمی و عمومی

✓ بخشی از جریان تربیت که به شکل سازماندهی شده قانونی عادلانه همگانی و الزامی در مدرسه با محوریت دولت اسلامی و مشارکت فعال دیگر ارکان تربیت خانواده رسانه و ... در پی آن است تا مرتبه ای از آمادگی را برای تحقق حیات طیبه در ابعاد گوناگون به دست آورد که برای عموم افراد لازم است

✓ تعیین مصادیق شایستگی های پایه برای متریبان در بازه های زمانی مشخص در چهارچوب فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران و با توجه به ملاک های زیر صورت می گیرد

□ اولویتهای نظام معیار اسلامی

✓ نیازها و مقتضیات اجتماعی با توجه به میزان رشد و توسعه یافتگی جامعه و چشم انداز تحولات پیش رو یافته های پژوهشی مربوط به مشخصات و نیازهای مراحل رشد آن دلایل ضرورت تحقق اهداف تربیت برای همگان قابلیت تحقق پذیری شایستگی های مورد نظر نسبت به عموم افراد

● از صفحه ۲۳۸ تا صفحه ۳۵۵ مطالعه شود ●